

Medlemsmöte TILRF 2022-03-09

PROTOKOLL

A Mötets öppnande

A1 Ordförande Elisabeth Lundgren öppnar mötet.

A2 Elin Linderholm utses till protokollförare.

A3 Inspelning av mötet godkänns.

B Medlemmarnas frågor

Se dagordning för respektive frågas fullständiga formulering.

B1 Katarina Zickerman: Funktionsmått för dusch i RWC

Frågan gäller fall då dusch och handfat placerats på samma sida om WC-stolen i RWC. Ett sådant exempel finns med i SS 91 42 21, men funktionsmåttet för tillgänglig duschplats går inte in i den figuren.

I diskussionen tas bl.a. upp att en LSS-bostad både är en bostad och en arbetsplats, och Arbetsmiljöverket ställer tydliga krav som inte är förenliga med exempelfiguren.

Slutsats blir att denna typ av lösning generellt bör undvikas och i synnerhet när det gäller bostäder utformade för personer med behov av särskilt stöd.

B2 Maria Listrup: Bastu – krav på tillgänglighet?

Behöver bastu i privatbostad göras tillgänglig?

Olika synsätt lyfts. Bastu finns till exempel inte med bland SIS-funktionerna. Någon har krävt att dörrmått till bastu ska vara tillräckligt men att det inte alltid behövs tillräckliga tillgänglighetsmått inne i bastun eftersom inredningen går att anpassa vid behov med t.ex. uppfällbara lavar. Per Jameson klargör dock att det inte fungerar att ta med sig en rullstol in i bastun – den blir för varm och man bränner sig på den. Gäller frågan en publik bastu bör man i vissa fall kunna ställa krav på att det ska gå att lyfta över från rullstol, men i en privatbostad är det inte rimligt att ställa krav på tillgänglighet till/i bastu.

B3 Tina Andersson: Freeswing i utrymningsväg, förskola

Är det okej att rita in dörrar med freeswing/dörröppningsautomatik i utrymningsväg i förskola, enligt principen att strömförsörjning till freeswing/dörröppningsautomatik bryts och dörrstängarfunktion aktiveras först när rökdetektorer på båda sidor om dörren/dörrarna i fråga aktiverats, s.k. tvådetektorberoende? (Man gör bedömningen att tiden det tar för rökgasen att nå det intilliggande rummet överskrider tiden det tar att utrymma.)

Minst ett par av de andra mötesdeltagarna har erfarenhet av att brandkonsulter valt den här typen av lösning och att den bedömts vara godtagbar ur frångänglighets-synpunkt, vilket är välkommen information för de mötesdeltagare som inte hört talas om den här lösningen tidigare. Principen kan även användas för dörrar som står uppställda på magnet.

B4 Elisabeth Lundgren: Ombyggnad av lägenhet

Om badrummet i en äldre, otillgänglig lägenhet förses med tvättfunktion och görs tillgängligt på ett sätt som ger stora konsekvenser för planlösningen i lägenheten i övrigt, gör detta då att det kan ställas nybyggnadskrav på lägenheten i sin helhet?

Per Jameson rekommenderar Boverkets digitala utbildning som tar upp just denna fråga. Hela kursen uppskattas ta ca 40 minuter att genomföra och går att hitta via www.boverket.se om man söker på kursen namn, "Ändring och ombyggnad", och loggar in.

Svaret på frågan är nej: kraven på tillgänglighet gäller endast det ombyggda badrummet.

Birgitta Lernvall påpekar dock att det är viktigt att funktionen/tillgängligheten i övriga rum inte påverkas negativt av ändringen.

Isabel Huszar påminner om att det är kommunens uppgift att göra den samlade bedömningen kring vilka åtgärder som kan krävas i ett givet sammanhang när det gäller ändring/ombyggnad och att det inte är ett ansvar vi ska ta på oss i vår roll som tillgänglighetssakkunniga.

B5a Gabriele Kallmén: Bästa lösningen vid platsbrist för ramp?

Är det ur tillgänglighetssynpunkt bättre med en något för brant ramp (lutning 1:10) med tillräckliga vilplan, eller en tolv meter lång ramp med lutning 1:12 utan vilplan, där en ramp med både tillräcklig flackhet och tillräckliga vilplan inte får plats?

Per Jameson förordar den lägre lutningen, eftersom lutningar brantare än 1:11 upplevs som mycket branta och svåra att ta sig upp för när man sitter i rullstol. Han tipsar om att man kan lägga vilplan vid sidan av rampen om de inte får plats i längsriktningen, och till nöds kan man ställa rullstolen på tvären om man behöver vila. Han tillägger också att kostnaden för en lyftplatta inte nödvändigtvis skiljer sig så mycket från kostnaden för att anlägga en ramp.

B5b Gabriele Kallmén: Kan man ställa krav på frångänglighet från ett parkeringsgarage för flerbostadshus?

Brandkonsulten i projektet i fråga har hävdat att det inte finns krav på frångänglighet från garaget eftersom det inte är ett publikt garage.

Brita Gilén lyfter liksom Gabriele gjorde i sin frågeformulering BBR 5:3 och menar att kraven på tillfredsställande utrymning gäller alla människor och alla byggnader.

B5c Gabriele Kallmén: Var bör laddningsstolpe för elbil placeras på HKP/RHP?

Bör laddningsstolpen stå på högra eller vänstra sidan framför parkeringsplatsen, eller på mitten?

Diskussionen landar i att det är lämpligast att laddningsstolpen placeras mitt framför parkeringsplatsen, om den inte delas med intilliggande parkeringsplats; då ska den stå mellan parkeringsplatserna.

B5d Gabriele Kallmén: På vilken typ av dörrar fungerar FOP-gångjärn?

FOP är en typ av gångjärn som gör att dörrbladet lyfts ut och därför inte inkräktar på dörrrens fria passagemått när dörren står öppen 90°. Det går att byta till denna typ av gångjärn på i stort sett vilken dörr som helst, men Elisabeth Lundgren och Elin Wångnell tar upp att om gångjärnen byts på en dörr som är certifierad (t.ex. en säkerhetsdörr eller en branddörr) kan leverantören inte längre garantera funktionen, och certifikatet/typgodkännandet blir inte längre giltigt.

B6 Ewa Pal: Nivåutjämning med ramp

När man har en befintlig nivåskillnad om 50 mm som ska överbryggas, vilka krav kan man ställa på rampen (avtagbarhet, bredd, avåkningskydd, räcken)?

Per Jameson förklarar att om nivåskillnaden är bara ca 50 mm eller mindre är det bättre att den avhjälpas med en tröskelkil/tröskelutjämning än med en ramp, eftersom det är lättare att ta sig över kanten om ett av hjulparen står på plant underlag än om hela rullstolen står i lutning.

B7 Rebecca Ekenberg: Ansvar och skadeståndsnivåer för konsultuppdrag som TIL2

Rebecca har av sin arbetsgivare blivit ombedd att uppskatta hur stor kostnad hon i egenskap av TIL2 i värsta fall kan orsaka en beställare genom att brista i sitt ansvar (till exempel genom att missa att påpeka en brist som senare måste åtgärdas, eller tvärtom kräva kostsamma åtgärder som senare visar sig inte ha varit nödvändiga) – detta eftersom det påverkar försäkringsbeloppet för uppdraget. Ansvaret för att de olika kraven på byggnaden tillgodoses ligger hos kommunen respektive byggherren, och om/när TIL2 kopplas in är denna endast rådgivande, inte föreskrivande. Vilket ansvar kan tillskrivas en TIL2-konsult?

Monika Albertsson bekräftar att ansvaret ligger hos kommunen att se över utformningskraven, och hittar man vid en slutbesiktning avvikelser som fanns med redan i bygglovet kan man hänvisa till det – men när det kommer till de tekniska egenskapskraven finns det rättsfall där TIL2 bedömts ha ansvaret [om jag tolkar Monika rätt].

Isabel Huszar och Leontina Barreto tar upp att det är viktigt att skilja på om man har rollen som tillgänglighetssakkunnig (rådgivande under projekteringen) eller som TIL2 (skriver slututlåtande).

Elisabeth Lundgren påpekar att man kan skriva i sin uppdragsbekräftelse att skadeståndsskyldigheten inte överstiger arvodet för uppdraget, och se om beställaren godtar det (vilket de oftast gör, enligt hennes erfarenhet).

Isabel Huszar tillägger att det beror på vad man har som grund för uppdragsbekräftelsen – om den är baserad på ABK09, vilket den bör vara, anges där ett belopp som ska gälla om inget annat avtalas.

B8 Monika Albertsson: Boverket vs Arbetsmiljöverket om mått vid säng

Monika lyfter problemet med att Boverket och Arbetsmiljöverket har olika syn på vad som är tillräckligt mått på bortre sida av säng för en medhjälpare. Enligt Arbetsmiljöverket är minimimåttet för ett sådant arbete minst 800 mm, vilket framgår i Arbetsplatsens utformning (AFS 2020:1). Det finns också rättsfall som Arbetsmiljöverket stödjer sig på i detta. Boverket har nyligen lagt ut en information om måttet på PBL-kunskapsbanken, där man redovisar det äldre måttet 600 mm. Måttet kommer från bostadsstandarden (SS 91 42 21), som dock är under revidering. Det blir problematiskt för oss som sakkunniga när olika myndigheter redovisar olika mått. Vilket mått ska vi godkänna? Problemet är också att en boende kan nekas hemtjänst om arbetsmiljön inte är tillfredställande i en bostad. Vi ställer oss frågan hur Boverket kan hävda att 600 mm är tillräckligt mått, när Arbetsmiljöverket som reglerar arbetsmiljön kräver 800 mm?

B9 Edita Hasanagić: Avstånd från tillgänglig entré till miljörum

Utvändig gångväg mellan en flerbostadsbyggnads tillgängliga entré och dess miljörum får vara max 50 meter, men innebär det att man inte kan ställa några maxkrav på hur långt gångavståndet får vara inomhus? I exemplet som tas upp under denna punkt behöver man efter att ha gått ut genom den tillgängliga bostadshusporten och promenerat 50 meter utomhus, gå ytterligare 50 meter genom ett garage och därefter åka hiss upp till miljörummet. Är det godtagbart?

Diskussionen landar i slutsatsen att man inte kan ta stöd i lagstiftningen för att begränsa den invändiga gångvägen till miljörummet – förslaget är lagligt så länge det är högst 50 meter mellan bostadsbyggnadens tillgängliga entré och miljörumsbyggnadens tillgängliga entré – men att man kan försöka åberopa någon sorts rimlighet med avseende på tillgänglighet och användbarhet. 100 meter är en lång sträcka om man har svårt att gå, oavsett om det är inomhus eller utomhus.

C Övriga frågor

C1 Garbriele Kallmén: Behöver spolplats för bil i flerbostadsgarage vara tillgänglig för rullstol?

Slutsatsen dras att eftersom spolplatser vid publika biltvättar inte är 5 meter breda kan man inte heller kräva att spolplatser i bostadsgarage ska vara det. Enligt Per Jameson räcker det med en bredd på ca 3,8 meter för att man som rullstolsburen ska kunna komma åt att tvätta sin bil.

C2 Garbriele Kallmén: Vad är cc-måttet mellan hjulen på en rullstol?

Rullstolar anpassas generellt efter användaren och därför finns det inte något standardmått för bredd mellan hjulen, men ett typiskt breddmått på en rullstol (inklusive hjul) kan enligt Per Jameson vara ca 66-67 cm.

C3 Per Jameson: Tillgänglighetsfrågor som rör rullstol

Per, som är rullstolsburen sedan länge och därför har gedigen kunskap inom området, meddelar att han gärna svarar på ytterligare tillgänglighetsfrågor som specifikt rör rullstol. E-mailadress: per@jameson.se

Mötet avslutas.